

Kommissorium for ekspertgruppen for screening af statsborgerskabsansøgere

Dansk statsborgerskab er en stor tillidserklæring fra det danske samfund. At blive dansk statsborger er ikke en ret og bør ikke tildeles hvem som helst. Dansk statsborgerskab er derimod noget, man skal gøre sig fortjent til.

Regeringen finder det derfor også væsentligt, at tildeling af dansk statsborgerskab sker under hensyntagen til sammenhængskraften i Danmark og forbeholdes de udlændinge, som bidrager positivt til det danske samfund, og som har taget Danmark og de grundlæggende danske værdier og frihedsrettigheder til sig.

Reglerne for tildeling af dansk statsborgerskab afspejler allerede disse hensyn og er indrettet til at virke som et incitament til og en belønning for at integrere sig i det danske samfund. Der stilles strenge krav om bl.a. høje dansk kundskaber samt fast fuldtidsbeskæftigelse og ingen offentlige ydelser inden for en længere årrække. Man må heller ikke have begået alvorlig kriminalitet, og man skal have kendskab til danske samfundsforhold, værdier og kultur.

Men integration handler om andet og mere end at tage sig en uddannelse, passe sit arbejde og kende til danske højtider og traditioner. Det handler i høj grad også om, at man har taget danskhed til sig gennem fuld tilslutning til danske demokratiske værdier og det danske samfund. Det at være dansk handler således også om ens helt grundlæggende holdninger til det frie og lige samfund, som vi har i Danmark. De ytringer, som personer, der søger dansk statsborgerskab, frembringer, må anses som et udtryk herfor.

Regeringen ønsker derfor at undersøge, om det er juridisk, teknisk og praktisk muligt at indføre en screening af de udlændinge, der ønsker at blive danske statsborgere, for antidemokratiske ytringer og holdninger i strid med grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, ved f.eks. ytringer på sociale medier. Resultatet af en sådan screening vil skulle forelægges for Folketingets Indfødsretsudvalg, der vil skulle tage stilling til, om dette giver anledning til, at pågældende ikke bør meddeles indfødsret. Derfor nedsætter regeringen en ekspertgruppe, der skal undersøge mulighederne herfor.

Ekspertgruppen skal afdække, om, og i givet fald hvordan der kan foretages en screening af ansøgere om statsborgerskab ved naturalisation, herunder eventuelt også ansøgernes medfølgende børn, med henblik på i videst muligt omfang at afdække, om de har givet udtryk for holdninger eller udvist en adfærd, der er i strid med grundlæggende friheds- og menneskerettigheder og demokrati.

Ekspertgruppens arbejde vil overordnet set bestå i to dele; en udredning af hvilke værdimæssige parametre en screening vil skulle bygge på, samt hvorledes en screening af et stort antal ansøgere juridisk, teknisk og administrativt set kan gennemføres.

Ekspertgruppen skal i forbindelse med udredningen tage udgangspunkt i begrebet *grundlæggende friheds- og menneskerettigheder*, som det anvendes i dansk lovgivning i diverse sammenhænge (f.eks. friskoleloven og lov om forbud mod modtagelse af donationer fra visse fysiske og juridiske personer) som eksempler på de værdier, som det ønskes, at ansøgere til dansk statsborgerskab tilslutter sig.

Ekspertgruppen skal på baggrund heraf udarbejde anbefalinger til, hvilke parametre for antidemokratiske værdier og holdninger i strid med grundlæggende friheds- og menneskerettigheder en screening vil skulle bygge på. Det kan f.eks. være ytringer, hvor ansøgeren sætter spørgsmålstegn ved berettigelsen af principper som ligestilling mellem kønnene, religionsfrihed, minoriteters rettigheder eller retsstatsprincippet. Ekspertgruppen skal endelig overveje, om parametrene for de antidemokratiske værdier har dynamisk karakter, som løbende vil skulle opdateres, hvis den offentlige opfattelse heraf ændrer sig.

Ekspertgruppen skal derudover overveje, om det er muligt at screene for andre typer af ytringer, der indikerer en grundlæggende foragt for det danske samfund i øvrigt.

Ekspertgruppen skal også komme med anbefalinger til, hvorledes en sådan screeningmekanisme kan gennemføres teknisk.

Ekspertgruppen skal redegøre for ressourceforbruget forbundet med etablering og drift af en screeningsordning, herunder konsekvenser for administrative årsværk i staten. Der skal i den forbindelse opstilles modeller for implementering, der afspejler forskellige udgiftsniveauer. Ekspertgruppen skal derudover vurdere behovet for lovændringer.

Ekspertgruppen skal inddrage bl.a. følgende elementer i sin undersøgelse:

- Hvilke relevante søgeord eller sammensætning heraf der egner sig til effektivt at screene efter, hvilke af ansøgere om dansk statsborgerskab der er fremkommet med antidemokratiske ytringer og holdninger i strid med grundlæggende friheds- og menneskerettigheder på f.eks. sociale medier,
- om og i givet fald hvordan det kan sikres, at øvrige antidemokratiske tilkendegivelser identificeres (f.eks. sammensætning af symboler, "likes" og tilsvarende reaktioner, billeder, videoer, religiøse lignelser, oplysninger om tilknytning til visse organisationer og grupperinger samt (billed)dokumentation for deltagelse i bestemte aktiviteter),
- om der kan og i givet fald hvordan antidemokratiske ytringer afgivet via private eller de-aktiverede profiler eller i private eller de-aktiverede fora på f.eks. sociale medier kan indgå i screeningen,

- om der kan tages højde for, at ansøgerne kan anvende dæknavne og kælenavne, have skiftet navn samt have flere profiler med forskellige navne. Herunder også hvordan det i sådanne situationer sikres, at de udfundne ytringer eller øvrige fund kan kobles med ansøgeren,
- betydningen af hvilken tidsmæssig udstrækning screeningen skal omfatte, f.eks. om den skal dække hele udlændingens (online) liv, den pågældendes ophold i Danmark eller en periode svarende til opholdskravet, dvs. som udgangspunkt 9 år tilbage i tid,
- betydningen af hvilke og hvor mange sprog screeningen vil skulle omfatte,
- hvordan bevis for de ytringer eller øvrige fund, der findes ved screeningen, sikres (for at undgå senere sletning), herunder hvordan der kan sikres et lovligt og forsvarligt opbevarings- og behandlingsgrundlag,
- betydningen af hvordan de udfundne oplysninger skal integreres i ansøgningsprocessen for dansk statsborgerskab, herunder om ansøgeren bør have mulighed for at blive hørt over de udfundne oplysninger, og hvordan et høringssvar i givet fald skal indgå i den videre proces,
- hvordan de udfundne oplysninger skal forelægges for Folketinget, herunder betydningen af om forelæggelsen sker løbende eller én gang i forbindelse med behandling af lovforslag om indfødsrets meddelelse, og
- hvorvidt en screeningsproces de facto vil begrænse nuværende og fremtidige ansøgers grundlæggende menneske- og frihedsrettigheder samt mindske mulige eller fremtidige ansøgers mulighed for at indgå i det digitale demokrati på lige fod med andre borgere.

I det omfang ekspertgruppen finder det relevant og nødvendigt, kan ekspertgruppen indhente erfaringer fra udlandet.

Ekspertgruppen vil skulle sikre, at anbefalingerne er forenelige med grundloven, Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), databeskyttelsesreglerne og EU-retten i øvrigt. EMRK og andre internationale konventioner kan have betydning for behandlingen af ansøgninger om eller for tildeling af statsborgerskab.

Ekspertgruppen vil bestå af eksperter med ekspertise inden for hhv. jura, IT og informationssøgning samt medlemmer med særlig kendskab til grundlæggende friheds- og menneskerettigheder og demokrati, herunder digitalt demokrati og sociale medier.

Ekspertgruppen skal afslutte sit arbejde med afrapportering til regeringen senest 10 måneder efter, at den er blevet nedsat. Afrapporteringen vil blive offentliggjort.

Ekspertgruppen vil blive sekretariatsbetjent af Udlændinge- og Integrationsministeriet.